

[Člověk a vina]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1991\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1991\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: březen 1991
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: březen 1991

[Člověk a vina]

(Elizabetht[own])

Filos[ofická] antropol[ogie] – příprava na 27. 3. 91¹

1. otázka odcizení: čemu (komu) se čl[ověk]k odcizuje, když není tím, kým (čím) „jest“? Zřejmě „svému“ „býti má“.
2. Nejde tedy o odcizení vlastní danosti (podstatě), ale vlastní *budoucnosti*
3. provinění je základně vždy proviněním též vůči *sobě*. A nejde o vědomé provinění – viny jsou „trestány“ (zatěžují) ještě i příští *generace*!
4. Obavy, pocity úzkosti, strach, děs (z budoucnosti) – to vše jsou *reakce* na vlastní viny, provinění – neboť to je něco, co má budoucnostní charakter
5. Před přicházející budoucností se cítí člověk jako viník, provinilec (viz Pannenberg, *Anthropologie in theologischer Perspektive*)²
6. v tom smyslu „*amor sui*“³ (Augustin) je zradou na sobě!⁴
7. Člověk je „vedlejším produktem“ spění k tomu, co „má být“
8. Pocity, dojmy, zážitky jsou vždy už nějak aktivně zpracovány (kultivovány), a proto musí být nejprve „očištěny“, abychom s nimi mohli počítat a pracovat.
9. Např. pocit naprosté závislosti (Schleiermacher) nesmí být prostě vzat v úvahu, ale musí být analyzován. Např. v něm není nutně obsažena zkušenost „boha“, tedy nemusí být nutně spojován s religiozitou.
10. Pociť (zážitek) provinilosti je úzce spjat se zážitkem času, přesněji: rozšířené, široké „přítomnosti“. Stalo se (či stane se, chystá se nastat) něco neblahého a já jsem nějak „při tom“, nemohu se toho zbavit, nemohu se z toho vyvléci.
11. Již z toho důvodu je nutno sám „pobyt“ chápat v úzkém vztahu k provinilosti, neboť je umožněn vědomím času a časovosti, a tím i vědomím nutnosti odpovídat na to, co přichází – odtud „odpovědnost“.
12. Etika není proto záležitostí „nadstavebnou“, nýbrž fundamentální, „méontologickou“.

910301|březen 1991

¹ Jde o přípravné body k přednášce na FF UK. – Pozn. red.

² W. Pannenberg, *Anthropologie in theologischer Perspektive*, Göttingen 1983, str. 278–285 („Schuld und Schuldbewußtsein“). – Pozn. red.

³ Tj. „lásky k sobě“. – Pozn. red.

⁴ Poznámka po straně: „Niebuhr I, 208ff“. Viz (patrně) R. Niebuhr, *The nature and destiny of man, I: Human nature*, London 1941, str. 208 nn. – Pozn. red.